

CONSUMATORUL

Material Bibliotecă

Introducere

Consumator este orice agent economic care acționează pe piață pentru a-și procura bunurile și serviciile necesare satisfacerii nevoilor.

Consumul poate fi:

- intermediar- folosirea bunurilor și serviciilor pentru producerea altor bunuri și servicii;
- final- consum destinat satisfacerii directe a nevoilor.

În analiza consumatorului, a comportamentului său rațional se are în vedere consumul final. Consumul final reprezintă folosirea bunurilor și serviciilor de către populație și de către administrații pentru satisfacerea directă a nevoilor umane, individuale și colective.

Consumatorul și rolul lui în economie

În economia de piață, producția este orientată spre satisfacerea nevoilor, gusturilor și preferințelor consumatorilor. Preferințele consumatorilor reprezintă repere care orientează activitatea producătorului. Consumul reprezintă **premia și scopul producției**.

Consumul reprezintă **actul final** al activității economice, care constă în **folosirea bunurilor economice**, de către **populație și stat**, în scopul satisfacerii nevoilor personale și sociale.

Consumul este determinat, deopotrivă, de **oferta de bunuri și servicii și de veniturile** consumatorilor.

Utilitatea în sens general

Utilitatea în sens general este capacitatea unui bun de a satisface o nevoie.

Ea este dată de proprietățile naturale, fizice, chimice, tehnico-funcționale ale bunului respectiv, precum și de aprecierea pe care i-o dă consumatorul.

Utilitatea economică

Utilitatea economică este *satisfacția pe care o simte un consumator prin folosirea unei cantități determinate dintr-un bun, obținut de pe piață, prin procesul de vânzare - cumpărare*.

Aprecierea utilității economice are un **caracter eminentamente subiectiv**, în sensul că diferă de la un individ la altul, în funcție de **volumul și intensitatea nevoilor sale**, de situația economică, de nivelul de cultură și de aspirațiile sale, depinde de raportul pe care fiecare consumator îl stabilește între cantitățile determinate din bunul respectiv și nevoile sale în condiții date de loc și de timp.

Utilitate individuală, totală și marginală

Utilitatea individuală este satisfacția pe care o aduce fiecare doză (unitate) dintr-un bun consumat de un individ dintr-o mulțime de bunuri omogene.

Utilitatea individuală depinde de intensitatea nevoii și are tendință descrescătoare.

Utilitatea totală (Ut) reprezintă satisfacția totală resimțită de un consumator în urma consumării unui număr oarecare de unități dintr-un bun. Continuarea consumului după ce s-a atins punctul de saturație este irațională, echivalează cu irosirea venitului.

$Ut = \sum U_i = U_1 + U_2 + U_3 + \dots + U_n$

Utilitatea marginală (U_{mg}) reprezintă satisfacția suplimentară resimțită în urma consumării unei unități suplimentare dintr-un bun, ceilalți factori rămânând constanți.

Lege utilității marginale a fost fundamentată de **Gossen**:

„când cantitatea consumată dintr-un bun economic crește, utilitatea marginală a produsului tinde să se diminueze”.

$$U_{mg} = \Delta U_t / \Delta Q$$

Când utilitatea marginală este 0, utilitatea totală este maximă.

Alegerea consumatorului rațional

Comportamentul **consumatorului se subordonează unor cerințe de raționalitate și eficiență pentru că:**

- Bunurile și serviciile necesare satisfacerii nevoilor sunt **oferite în cantități limitate;**
- **Veniturile consumatorului sunt limitate.**

Rațional este ca satisfacția resimțită de consumator în urma cheltuirii venitului de care dispune să fie cât mai mare .

Eficiența consumului = satisfacția resimțită/cheltuieli efectuate.

Satisfacția resimțită se exprimă în utilitate marginală, iar cheltuielile efectuate prin preț:

$$E = U_{mg}/P$$

Programul de achiziție al unui consumator rațional presupune că venitul limitat de care dispune să fie astfel utilizat încât să-i asigure maximul de satisfacție (U_t). Maximizarea satisfacției resimțite de consumator este dată de formula:

$$U_{mgA}/P_A = U_{mgB}/P_B \text{ sau } P_A/P_B = U_{mgA}/U_{mgB}$$

în condițiile în care el își cheltuiește în totalitate venitul.

Factorii care determină consumul

Dinamica cantitativă, calitativă și structurală a consumului este determinată de numeroși **factori:**

- veniturile populației;
- nivelul prețurilor;
- eficiența economiei;
- modă;
- publicitate;
- tradiții și obiceiuri;
- structura pe vârste și sexe a populației.

Structura consumului este determinată în primul rând de venit, astfel când veniturile cresc se înregistrează următoarea evoluție:

- scade ponderea cheltuielilor alimentare;
- rămân relativ constante cheltuielile pentru îmbrăcăminte și confort;
- crește ponderea pentru servicii: sănătate; transport, timp liber, educație, cultură.

Această evoluție este pusă în evidență de legea lui Engel- când nivelul de trai este scăzut, sunt satisfăcute cu prioritate nevoile cele mai urgente: hrană, îmbrăcăminte încălțăminte, locuință. Când venitul crește, ponderea cheltuielilor pentru produse de strictă necesitate scade, dar crește ponderea cheltuielilor pentru bunuri inutile sau de lux.